

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-1-129 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : **05-22/259-75**
Karar Tarihi : 7.4.2005

10 **A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER**

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, Prof.Dr. Zühtü AYTAÇ,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI, M. Sıraç ASLAN,
Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖR : Özgür BAL

20 **C. ŞİKAYET EDEN** : - Emin EĞRİ
TEİAŞ PK:57 Esentepe Mah. Kastamonu
- Kastamonu Vali Yardımcısı Tahir DEMİR
Kastamonu Valiliği / Kastamonu

D. HAKKINDA İLK İNCELEME YAPILANLAR:

- Kastamonu ilindeki tüpgaz (LPG) bayileri

30 **E. DOSYA KONUSU:** Kastamonu ilindeki tüpgaz bayilerinin aralarında anlaşarak fiyat belirledikleri iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Kastamonu il merkezinde bulunan LPG bayilerinin ayrı firmalara ait bayiler olmalarına rağmen aynı yüksek fiyatı uygulamalarından dolayı 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine muhalefet ettikleri iddia edilmektedir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 25.11.2004 tarih, 6515 sayı ve 28.12.2004 tarih, 7344 sayı ile giren başvurular üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesi uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 21.3.2005 tarih, 2004-1-129/İİ-05-ÖB sayılı İlk İnceleme Raporu, 28.3.2005 tarih ve REK.0.05.00.00/62 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-20 sayılı Kurul toplantısında görüşülmüş ancak 4054 sayılı Kanun'un 51. maddesinde belirtilen karar yeter sayısının oluşmadığı anlaşılmıştır. Bu çerçevede anılan rapor 7.4.2005 tarih, 05-22 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Kastamonu il merkezindeki tüpgaz bayilerinin anlaşarak, ilgili dönemde fiyatı resmi olarak belirlenen LPG'nin satışını daha yüksek seviyedeki tek bir fiyattan gerçekleştirmeleri şeklindeki uygulamanın piyasadaki rekabete etkisinin sınırlı olması göz önüne

alınarak, önaraştırma açılması yerine, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, söz konusu davranışlara ne şekilde son vereceklerine yönelik olarak Kastamonu il merkezinde faaliyet gösteren tüpgaz bayilerine görüş yazısı gönderilmesinin, halihazırda yeniden başladığı anlaşılan rekabetin korunması bakımından yerinde ve yeterli olacağı ifade edilmektedir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

60 Emin EĞRİ tarafından yapılan başvuruda aşağıdaki bilgi ve iddialar yer almaktadır:

"... Kastamonu Valiliği Sanayi ve Ticaret Müdürlüğü'nün 6.10.2004 tarih ve B.14.İLM.00.37 sayılı yazıları ile ilimizde 12 kg lık tüpgaz fiyatı resmi olarak 24.400.000 TL. olarak belirlendiği halde tüpgaz bayileri anlaşarak 26.000.000 TL.'den satıp bu miktar üzerinden fiş vermektedir. Aygaz muhasebecisine telefon ile sorduğumda diğer bayilerle bu fiyatta anlaşmış olduklarını söylemiştir. Bunun yasal olmadığı kanaatinde olduğumdan gereğinin yapılmasını arz ederim."

70 Kastamonu Vali Yardımcısı tarafından gönderilen şikayet dilekçesinde ise aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"Valiliğimize ve basın yoluyla yapılan şikayetler üzerine İlimiz merkezinde LPG tüpü satışı yapan bayilerde Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü yetkili elemanlarınca 30.11.2004 tarihinde yapılan denetimlerde LPG satış fiyatlarının Bakanlar Kurulunun 23.2.1998 tarih ve 98/10745 sayılı 'Ham Petrol ve Petrol Ürünlerinin Alım, Satım, Fiyatlandırma Esasları İle Akaryakıt Fiyat Fonunun İşleyişi Hakkında Karar' 14.3.1998 tarih ve 23286 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak halen yürürlükte bulunan LPG satış fiyatlarını İlimiz için belirlenen fiyatların üzerinde satış yaptıkları tespit edilmiştir."

Tespitler sonucunda tutulan tutanakların incelenmesinde; İl merkezinde mukim, ...bayilerinin ayrı firmalara ait LPG bayisi olmalarına rağmen aynı yüksek fiyatı uygulamaları 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun hükümlerine muhalefet ettikleri görülmüştür."

90 Kastamonu Valiliği'nden gelen şikayet dilekçesinin eklerinde söz konusu LPG bayilerinin, resmi olarak belirlenen fiyatın üstünde ve tek fiyattan gerçekleştirdikleri satışlarını tespit eden tutanaklar ve belirlenen fiyatın üstünde satış yapılmasından dolayı Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü tarafından kesilen ceza tebligat örnekleri bulunmaktadır.

Sanayi ve Ticaret İl Müdürlüğü yetkililerince uygulanan cezaların 4822 sayılı Kanun'la değişik 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 12. maddesi doğrultusunda verildiği anlaşılmaktadır. Söz konusu Kanun'un 12. maddesinin dördüncü fıkrası şöyledir: *"Fiyatı; Bakanlar Kurulu, kamu kurum ve kuruluşları veya kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları tarafından belirlenen mal veya hizmetlerin, belirlenen bu fiyatın üzerinde bir fiyatla satışa sunulması yasaktır."*

Yukarıda yer alan ifade ve bilgiler doğrultusunda, Kastamonu merkezindeki LPG bayilerinin, 2004 yılının yaklaşık son iki aylık döneminde fiyatı resmi olarak belirlenen mutfak, piknik ve sanayi tüplerinin satışını daha yüksek bir seviyedeki ve tek bir fiyattan gerçekleştirdikleri anlaşılmaktadır. Söz konusu piyasada tespitlerin yapıldığı dönemde, LPG'nin resmi olarak belirlenenden daha yüksek ve tek bir fiyattan satılmasına ilgili LPG bayilerinin rekabeti bozucu davranışlarının neden olduğu kanaatine varılmaktadır.

110 Bununla birlikte, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu uyarınca 1 Ocak 2005 tarihi itibarı ile serbest fiyat mekanizmasına geçilmiş olup, rafineriler ile dağıtıcılar, akaryakıt fiyatlarını serbest piyasa koşullarında belirleyeceklerdir. Nitekim Kastamonu Valiliği'nden gelen şikayet dilekçesi eklerinde yer alan Denetim İcmalini düzenleyen Kastamonu Sanayi ve Ticaret İl Müdürü'nden alınan bilgilerde; daha önce 12 kg'lık mutfak tüpünün fiyatı Kastamonu merkezindeki LPG bayilerinin hemen hepsinde 26 YTL seviyesinde iken, petrol piyasasında serbest fiyat sistemine geçildikten sonra söz konusu bayilerin uyguladıkları fiyatların farklılaşmaya başladığı, piyasada 26 YTL ve 27 YTL'lik iki ayrı fiyata rastlandığı ifade edilmiştir.

120 Dolayısıyla, ilgili piyasada farklı seviyelerdeki fiyatların görülmesi nedeniyle daha önce rekabetin bozulduğunu gösterir nitelikteki etkilerin halihazırda azaldığı veya kalktığı kanaatine varılmaktadır.

Kastamonu LPG piyasasındaki gelişmeler değerlendirildiğinde; söz konusu uygulamanın yaklaşık iki aylık bir dönemi kapsamaması, fiyat artışı açısından %6.6¹ gibi düşük sayılabilecek bir oranda olması, oto gaz bayilerini kapsamaması ve sadece il merkezindeki bayilerce uygulanmış olması bakımından etkilerinin sınırlı olduğu anlaşılmıştır².

130 Bu çerçevede; Kastamonu il merkezindeki tüpgaz bayilerinin anlaşarak, ilgili dönemde fiyatı resmi olarak belirlenen LPG'nin satışını daha yüksek seviyedeki tek bir fiyattan gerçekleştirmeleri şeklindeki uygulamanın piyasadaki rekabete etkisinin sınırlı olması göz önüne alınarak, önaraştırma açılması yerine, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, Kastamonu il merkezinde faaliyet gösteren tüpgaz bayilerine yönelik görüş bildirilmesinin, halihazırda rekabetin tekrar düzeldiğini gösterir verilerle birlikte, mevcut rekabetin korunması bakımından yerinde ve yeterli olacağı kanaatine ulaşılmıştır.

140 J. SONUÇ

Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre; başvuru konusu uygulamalara yönelik olarak önaraştırma yapılmasına yer olmadığına, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrası uyarınca, şikayet konusu uygulamalara ne şekilde son vereceklerine yönelik olarak Kastamonu il merkezinde faaliyet gösteren tüpgaz bayilerine yazılı görüş bildirilmesine

¹ 26.000.000. - 24.400.000 = 1.600.000.

1.600.000 / 24.400.000 ≈ 0.066=%6.6

² Rekabet Kurulu'nun, 3.3.2004 tarih, 04-18/154-36 sayılı ve 18.1.2005 tarih, 05-06/44-17 sayılı kararları.

05-22/259-75

Kurul Üyesi Süreyya ÇAKIN'ın farklı gerekçesi ve OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

KARŞI OY GEREKÇESİ

(07.04.2005 tarihli ve 05-22/259-75 sayılı Kurul Kararı)

Kastamonu ilindeki t p gaz (LPG) bayilerinin aralarında anlaşarak fiyat belirledikleri iddiasına ilişkin olarak düzenlenen ilk inceleme raporunun görüşülmesi sonucu, iddialar nedeniyle  n araştırma yapılmasına yer olmadığına ve 4054 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesinin 3 üncü fıkrası uyarınca Şikayet konusu uygulamalara ne Şekilde son vereceklerine yönelik olarak t p gaz bayilerine yazılı görüş bildirilmesine dair karara katılmıyoruz. Őöyle ki;

25.11.2004 tarihli ilk inceleme raporunda; Kastamonu merkezindeki LPG bayilerinin, 2004 yılının yaklaşık son iki aylık döneminde fiyatı resmi olarak belirlenen mutfak, piknik ve sanayi tüplerinin satışını yüksek bir seviyede ve tek bir fiyattan gerçekleştirdikleri, ayrıca bu hususun Kastamonu Valiliği Sanayi ve Ticaret Müdürlüğünce de tutanaklarla tespit edilmiş olduğu açıkça ifade edilmiştir. Dolayısıyla bayilerin tek bir fiyat tespit ederek bunu uyguladıkları, yoruma ihtiyaç bırakmayacak bir Şekilde resmi makamların belgelerinde yer almaktadır. Uygulamanın iki aylık bir döneme inhisar etmesi ihlalin bulunup bulunmadığı açısından değil, ihlalin ağırlığı açısından değerlendirilebilecek bir husustur. Hal böyle iken, çoğunluk g r Őyle,  n araştırma yapılmasına yer olmadığına ve md. 9/3 uyarınca yazılı görüş bildirilmesine karar verilmiştir.

4054 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesi, amacın yanı sıra anlaşmanın ve buna bağlı davranışların pazara etkisini, ihlalin oluşumunda bir koşul olarak öngörmemektedir. Aykırılığın, kısa süre uygulanması ve sona erdirilmesi gerekçesiyle göz ardı edilmesi mümkün değerdir. Bu yönde bir tercih, mevzuata uygun olmadığı gibi, mevzuata uygun davranan teşebbüslerin aleyhine ve onları da caydırıcı nitelikte etkiler doğurabilir.

Öte yandan 9 uncu maddenin 3 üncü fıkrası hükmünün uygulanarak görüş bildirilmesi kararına da katılmıyoruz. İlgili kanun hükmü, "ihlale ne Şekilde son verileceğine" ilişkin olup, ancak ihlalin devam ettiği varsayımıyla uygulanabilir. Uygulamanın 2 ay sürdüğü ve rekabetin yeniden başladığı ilk inceleme raporu ve Kurul Kararı'nda tespit edildikten sonra, ihlale ne Şekilde son verileceğine ilişkin görüş yazılması, kendi içinde çelişkili olduğu kadar, hukuki dayanak yapılan 9 uncu maddenin 3 üncü fıkrasına da uygun değerdir. İlgili hükmün Őartlarını taşımayan bir bildirim ise, 4054 sayılı Kanun'da yer almayan ve Kurul tarafından ihdas edilmiş hukuki gerekçesi bulunmayan yeni bir yöntem olarak nitelendirilmelidir.

Bu nedenle  n araştırma açılmaması yönündeki çoğunluk g r Őne katılmıyoruz.

Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ
Kurul  yesi

Rıfki  NAL
Kurul  yesi

Rekabet Kurulu'nun 7.4.2005 günlü 05-22/259-75 sayılı Kararı'na

KARŞI OY

Kurumumuza Kastamonu İl merkezindeki tüpgaz bayilerinin anlaşarak, fiyatı resmi olarak belirlenmiş olan (24.500.000.-TL.) LPG fiyatını daha yüksek seviyedeki tek bir fiyat olarak uyguladıklarına yönelik iki ayrı şikayet ulaşılmış olup; kararda dikkate alınan tespitler Kastamonu Valiliği'nin 30.11.2004 tarihinde on İpragaz bayii nezdinde yaptığı denetimlere ilişkindir.

Bu denetimler söz konusu bayilerin 29.11.2004 tarihli z raporlarına dayanmakta olup, bayilerin biri 24.500.000 lira fiyat uygulamış, biri de yalnız 26.11.2004'de 26.000.000 lira uyguladığını ifade etmiş, denetim günündeki uygulamasının ise 24.500.000 lira olduğu tespit edilmiştir.

1.1.2005 tarihinden itibaren fiyatları serbest piyasa koşullarında belirlenmekte olan LPG için; bu tarihten önce Kasım ayının son günlerinde Kastamonu il merkezindeki 10 bayiden 8 inde yalnız bir gün için aynı fiyatın uygulandığı yolundaki bir tespit, tüpgaz bayilerinin anlaşarak fiyat uyguladıkları ve 4054 sayılı Yasanın 4 üncü maddesini ihlal ettikleri sonucuna ulaşılması için yeterli olmadığı gibi; Yasanın rekabet ihlaline nasıl son verileceği hususunu belirleyen 9 uncu maddesinin 3 üncü bendine göre bir uygulama yapılmasına da yer olmadığı görüşüyle karara katılmıyorum.

Süreyya ÇAKIN
Kurul Üyesi